

A törvény diszkriminatív filozófiája – a törvényben megjelenő etnikai alapú nemzetállami ideológia.

Az „államnyelv” fogalma, amely a törvény alapján több mint egyszerű „hivatalos” nyelv, hisz a társadalmi érintkezés szinte minden területére előírja kötelező használatát. A törvény felfogása szerint az „államnyelv” használatát nem csupán a hivatali kapcsolatban kell biztosítani, hanem a nyilvános érintkezés minden területén. A törvény tehát nem szorítkozik a hivatali nyelvhasználat szabályozására, hanem a közélet és a magánélet számos területét szabályozza.

A nyelvtörvény általános jelleggel kiemeli polgárai egy csoportjának nyelvét és a többi fölé helyezi. Az őshonos kisebbségek nyelvét kimondottan másodlagosnak deklarálja, és a kisebbséghez tartozó személyek számára is több területen nemcsak a szlovák nyelv kötelező, hanem kötelezően elsődleges használatát is előírja.

A törvény ahelyett, hogy a nyelvek használói közötti egyenlőséget erősítené, kimondottan és egyoldalúan a kisebbségi nyelvet használókat többletkötelezettségekkel terheli. Az individuális nyelvi jogok biztosítását csupán a szlovák anyanyelvű személyek számára biztosítja feltétlenül, és e téren kötelezettségekkel nemcsak a hivatalokat, hanem magányszemélyeket és (magán)jogi személyeket is megterhel. Miközben a kisebbségi nyelvek vonatkozásában még a hivatalok is csak véletlenszerűen kötelesek a kisebbséghez tartozó személyek individuális nyelvi jogait biztosítani. Ezzel a hátrányos megkülönböztetés alkotmányos tilalmát maguk a törvények valósítják meg.

Magánszemélyek és jogi személyek számára a kisebbségi nyelven való kommunikációt több esetben a szlovák nyelven való párhuzamos kommunikáció feltételéhez köti. Tehát csak akkor tüntethető fel, hangozhat el valami kisebbségi nyelven, ha az szlovákul is fel van tüntetve vagy elhangzik. (mégpedig általában elsősorban szlovákul)

A törvény a nyelvhasználatot nem csupán gyakorlati szempontok által megkívánt mértékben, hanem ideológiai alapon az élet széles területein (nyilvános és magán érintkezésben) szabályozza. Ezzel aránytalanul és indokolatlanul beleavatkozik az emberek magánéletébe és korlátozza a szólásszabadságot.

A kisebbségi nyelvekhez viszonyítva aránytalan mértékű védelemben részesíti a szlovák nyelvet. Sőt éppen a kisebbségi nyelvekkel szemben „védi”. Ez ellentétben áll a nyelvi karta szellemiségével és egyes rendelkezéseivel. E törvénnyel Szlovákia nemzetközi kötelezettségvállalásait és saját alkotmányát is sérti.

A nyelvi karta szellemiségével ellentétes az is, hogy a többnyelvűséget csak egyirányúan, vagyis a kisebbségi nyelvhasználók oldalán tartja támogatódnak (sőt számukra kötelezően előírja). A nyelvi csoportok közti „közeledés”, kommunikáció terhét teljes mértékben a kisebbségektől elvárt alkalmazkodással kívánja megoldani. A szlovák nyelvű személyeket kimondottan óvja az ilyen erőfeszítéstől, még olyan esetben is, amikor a szlovák nyelvű személyek az adott kommunikációban elenyésző kisebbségként jelennek meg. (lásd például a kötelező szlovák nyelvű konferálást-akár egyetlen személy fiktív jogának biztosítása érdekében akár több ezres tömeget képes zaklatni a kétszeres felkonferálással). Fontos megjegyezni, hogy a jogszabályok szerint állami hivatalok számára sem kötelező a kisebbségi nyelvet ismerni. (Erről a kisebbségi nyelvek használatáról szóló törvény kimondottan rendelkezik). Tehát a hivatali kisebbségi nyelvhasználat csupán deklaratív jellegű,

biztosítása az állam oldaláról nincs kötelességként meghatározva. Betartásának nemhogy szankciója nincs, de a törvény saját kimondott rendelkezése szerint még nem is kötelező betartani. (Tt. 184/1999. törvény a nemzeti(ségi) kisebbségek nyelvének használatáról- 7§ 1. bek.)

A kisebbségek jogait korlátozó, egyenjogúságukat sértő egyes rendelkezések:

-aránytalan és indokolatlan szankciók.

-az állami szervek, a területi önkormányzatok kimondottan aktív nyelvelenőri szerepre utasítása

-a kisebbségi földrajzi nevek használatának korlátozása (például a földrajzi nevek legtipikusabb megjelenési és használati területe a térképek, ezek esetében viszont a szlovák törvények kimondottan tiltják a kisebbségi névhasználatot)- ez teljes mértékben ellentétes a nemzetközi gyakorlattal

- az államnyelv elsőbbségének megkövetelése a helyi rádió (hangosbeszélő) való hirdetések esetén olyan településeken is, ahol az államnyelvet beszélők elenyésző kisebbséget alkotnak

-a kisebbségi oktatási intézményekben a teljes belső dokumentáció szlovák nyelven is történő vezetésének előírása a szlovák nyelv elsőbbségével, amellyel ezekre az intézményekre aránytalan és indokolatlan többletterhet hárít, a szlovák nyelv elsődleges előírása pedig csak ideológiai alapon indokolható a racionális gyakorlati szempontokkal ellentétes és felesleges

- kötelező szlovák nyelvű konferálás a nemzetiségi rendezvényeken. A nemzeti kisebbségekhez tartozó személyek által és személyek számára szervezett programoknak, kulturális rendezvényeknek a célcsoportot alkotó nemzeti kisebbség nyelve mellett kötelező felkonferálás a szlovák nyelven hátrányos megkülönböztetést valósít meg a kisebbséghez tartozó személyek terhére. A kulturális műsorok idejéből feleslegesen időt vesz el a kétszeres felvezetés, a fordítás külön anyagi terhekkel is járhat. (pl. tolmácsolás magyarországi magyar nyelvű fellépők esetén) Ez a rendelkezés is korlátozza az információk és gondolatok anyanyelven történő fogadásának és átadásának szabadságát. Ez a rendelkezés nem minősíthető másként, mint a nemzeti kisebbséghez tartozó állampolgárok államilag előírt zaklatása saját kulturális rendezvényeiken. (részletesebben a korábbi elemzésben)

- az emlékművek, síremlékek feliratainak kötelezően szlovák nyelvű felirattal való ellátásának előírása, mégpedig a szlovák nyelvű felirat elsőbbségének előírásával. Ezenfelül a minisztériumi cenzúra előírása. – A szlovák nyelvű felirat elsőbbségének előírása a kisebbségek emlékműveit nyelvük és kultúrájuk másodlagosságát hirdető emlékeztetőkké süllyeszti. A szlovák nyelvű felirat megkövetelése többletkiadásokkal jár, ami a szlovák nemzetiségűeket nem terheli, ha anyanyelvükön akarnak emlékművet állítani. A már kész emlékművek feliratainak átvétele kötelezettsége akár évszázados emlékművekre is vonatkozik, kulturális szempontból elfogadhatatlan, jogilag visszamenő hatályú szabályozást valósít meg. A művészek alkotói szabadságát is súlyosan korlátozza.

- A nyilvánosság tájékoztatására szánt összes felirat, reklám és hirdetés esetén a szlovák nyelvű szöveg elsőbbségének előírása. Az elsőbbség megkövetelése nem magyarázható fogyasztóvédelmi indokokkal, csupán a kisebbségi nyelveket hátrányosan megkülönböztető diszkriminatív államnyelvi ideológia alapján. Itt is méltánytalan aránytalanság valósul meg, mivel a kisebbségi nyelvű feliratokat, még másodlagosként sem írja elő semmiféle jogszabály, pusztán megengedi másodlagos használatukat. A törvény ezzel a kisebbségi nyelveket e vonatkozásban Szlovákia területén nem

honos más nyelvekkel (pl.vietnami) egy szinten kezeli, annak ellenére, hogy csatlakozott a Regionális vagy Kisebbségi Nyelvek Európai Kartájához. (részletesebben a korábbi elemzésben)

- Az egészségügyben az orvos és a beteg közötti kommunikáció törvényi szintű szabályozása – az orvos -beteg közti viszony egy bizalmi viszonyt jelent. Az orvosnak kötelessége a betegeket a lehető legjobb ellátásban részesíteni, tekintet nélkül arra, hogy milyen nyelven tudnak kommunikálni. Ha műhibát követ el, vagy megsérti a beteg személyhez fűződő jogait, nem hivatkozhat arra, és nem kaphat felmentést az alapján, hogy a beteggel nem tudott szlovákul kommunikálni. Arra sem hivatkozhat, hogy a beteg tudott szlovákul, de nem akart (vagy pillanatnyi állapotában nem volt képes) szlovákul beszélni. Az orvosnak mindig azt a nyelvet kell használnia, amelyen a beteggel legjobban lehet értekezni.